

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2024 r. na posiedzeniu bez udziału stron

w sprawie K. K.

zażalenia na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2024 r., w sprawie o sygn. akt II KO 138/23, odmawiające przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. akt II AKa 91/20, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 12 listopada 2019 r., sygn. akt II K 33/18, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Izbie Karnej Sądu Najwyższego do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 18 lutego 2021 r., II AKa 91/20, utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 12 listopada 2019 r., II K 33/18, którym K. K. skazany został za popełnienie przestępstwa z art. 258 § 3 k.k. i inne na karę łączną 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Skazany K. K. pismem z dnia 13 października 2023 r. (data wpływu do SN) zażądał wyznaczenia

mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie tego postępowania. Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2023 r. wnioskodawca wezwany został do uzupełnienia braków formalnych wniosku i sprecyzowania okoliczności, które uzasadniają przyjęcie, iż mieszczą się one w podstawach wznowienia postępowania, które zostały określone w art. 540 § 1 k.p.k., pod rygorem nierozpoznania wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu i skierowanie sprawy na posiedzenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności. W pisemnej odpowiedzi na to wezwanie skazany zmodyfikował podstawę złożonego wniosku, z którego treści wynika, iż podstawy wznowienia upatruje w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. (*propter falsa*) lub art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. (*propter nova*).

Na mocy postanowienia z dnia 10 stycznia 2024 r., w sprawie o sygn. akt II KO 138/23, Sąd Najwyższy w osobie Sędziego Sądu Najwyższego R. W., odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie K. K. wobec jego oczywistej bezzasadności.

Skazany złożył zażalenie na to postanowienie, w którym podniósł zarzuty co do trafności wyroku skazującego w przedmiotowej sprawie, zarzucając, że Sąd Najwyższy w żadnym stopniu nie odniósł się do faktu niesłusznego skazania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie K. K. odniosło ten skutek, że doprowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia, jednak nie z powodów wskazanych w kolejnych pismach skazanego, czy nawet w samym zażaleniu. Skarga skazanego musiała skutkować uchyleniem tego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Izbie Karnej Sądu Najwyższego, gdyż zostało wydane przez sąd nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Należy podnieść, że sędzia R. W. na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, postanowieniem z dnia 19 września 2018 r. do Izby Dyscyplinarnej, na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Z dniem 23 lipca 2022 r. został przeniesiony do Izby Karnej. Przeniesienie dokonało się na skutek złożenia oświadczenia w trybie art. 10 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259).

Sąd Najwyższy działający w tym układzie procesowym jako Sąd drugiej instancji, jest zobligowany brać tę okoliczność – stanowiącą bezwzględną przyczynę odwoławczą – pod uwagę z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia (art. 433 § 1 k.p.k. i art. 439 § 1 k.p.k.). Zgodnie z uchwałą trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I- 4110-1/20, OSNK 2020, z. 2 poz. 7 (dalej: uchwała trzech Izb SN) – „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw”. Uchwała ta - stosownie do treści art. 87 ust. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (dalej: ustawa o SN) - z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej i wiąże każdy skład Sądu Najwyższego, dopóki nie nastąpi uregulowane w art. 88 ust. 2 ustawy o SN odstępianie od niej. Do dnia wydania niniejszego orzeczenia taka sytuacja nie wystąpiła, a zatem nie odstąpiono od przedmiotowej zasady prawnej.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejsze zażalenie jest związany tą uchwałą również dlatego, że w pełni podziela zaprezentowaną w niej argumentację prawną, uwzględniając także wyrażone przez Europejski Trybunał Praw Człowieka stanowisko w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), w wyroku z dnia 18 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19) oraz w wyroku z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce (skarga nr 1469/20) oraz w wyrokach Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 i w sprawie C-204/21 z dnia 5 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały trzech Izb SN oraz w uchwale 7 sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), jak również ETPC oraz TSUE w przywołanych powyżej orzeczeniach, wskazywały szczegółowo i przekonująco, na jakiej podstawie należało uznać, że sędziowie Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w powyżej wskazanych warunkach, nie spełniają minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z ich udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wobec osób powołanych przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS, ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., zachodzi konieczność stwierdzenia z urzędu wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ilekroć brali oni udział w wydaniu orzeczenia. Jeżeli orzeczenie zostało wydane przez sędziego Sądu Najwyższego powołanego w wadliwej procedurze, nie jest niezbędne przeprowadzanie żadnych dodatkowych testów niezawisłości i bezstronności, a więc sprawdzania czy wadliwość ta w realiach konkretnej sprawy prowadziła do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zob. *postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 kwietnia 2022 r., V KZ 64/21, LEX nr 3421919; z dnia 23 listopada 2022 r., II KZ 39/22, LEX nr 3556140*).

W tej sytuacji zasadne było uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Izbie Karnej Sądu Najwyższego, gdyż przy jego wydaniu zaistniało uchybienie rangi bezwzględnej przyczyny odwoławczej, określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Skoro bowiem sędzia R. W. uzyskał nominację na stanowisko sędziego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa, której kształt został określony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., a następnie po przejściu do orzekania w Izbie Karnej wydał zaskarżone orzeczenie o odmowie przyjęcia wniosku K. K. o wznowienie postępowania, to stosownie do w/w uchwały trzech Izb SN, jak również uwzględniając argumentację wyrażoną przez Europejski Trybunał Praw Człowieka oraz Trybunał Sprawiedliwości UE, uznać należało, że orzeczenie to jest obarczone wadą w postaci nienależytej obsady sądu w ujęciu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Mając na uwadze te rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[PGW]

[ał]